

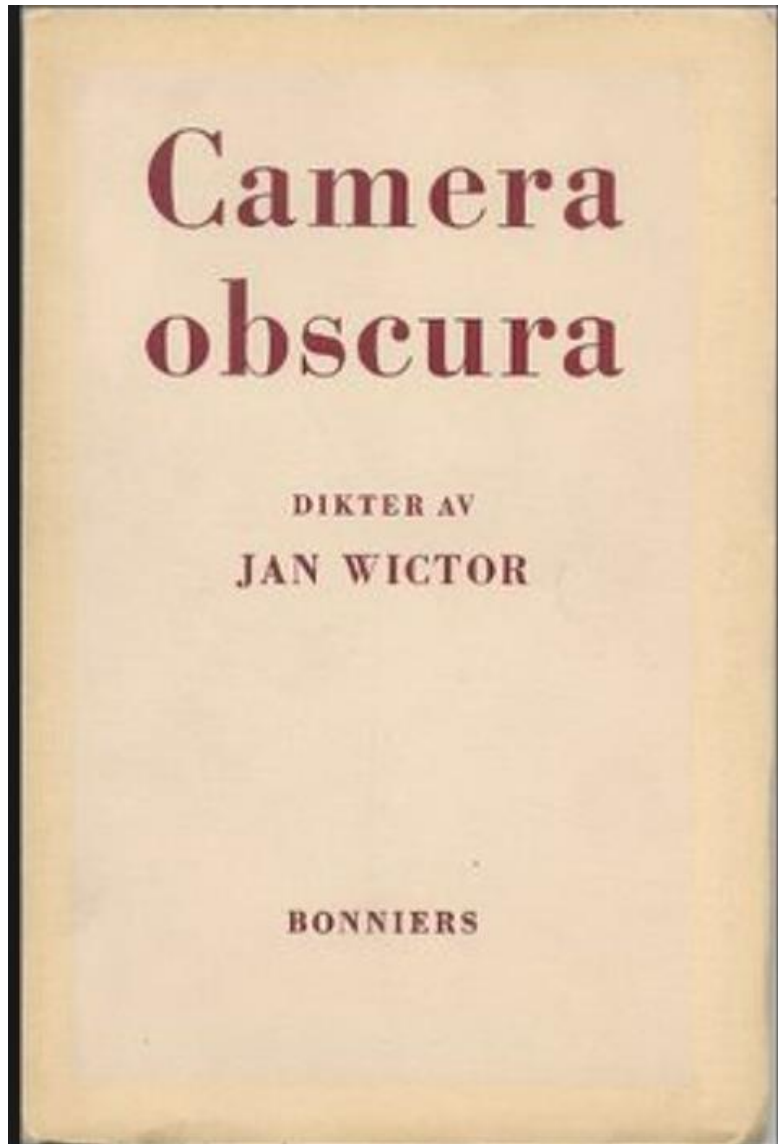
Kirjalliset väärennökset haastavat lukijan

Yliopistonlehtori Outi Oja (outi.oja@finska.su.se)

Kielineuvoston kieliseminaari

28.3.2019

Camera obscura (1946)

Lars Gyllensten (1921–
2006)

Torgny Greitz (1921–
2016)

Erik Lindegren (1910–
1968): Poetens
"intelligens är
obestridlig".

Nyqvist & Oja: *Kirjalliset väärennökset*

Ensimmäinen osa

Johdatus aiheeseen

Toinen osa

Ulkomaiset tapaukset

Ossianin laulut, Oscar Wilde,

Fabian Kastner

Kotimaiset tapaukset

V. A. Koskenniemi,

Mauri Sariola,

Anja Kauranen/Snellman

Loppusanat

Kolmenlaisia väärennöksiä

1) Varsinaiset väärennökset

Löydetään esim. tunnetun kirjailijan julkaisematon käsikirjoitus.

2) Plagiaatit

Lainataan ja omitaan tekstiä toiselta kirjoittajalta ilman lupaa.

3) Identiteettihuijaukset

Kirjailijana esiintyy joku muu kuin väitetty kirjailija. Huom!
Ero pseudonyymiin.

1) Varsinainen väärennös

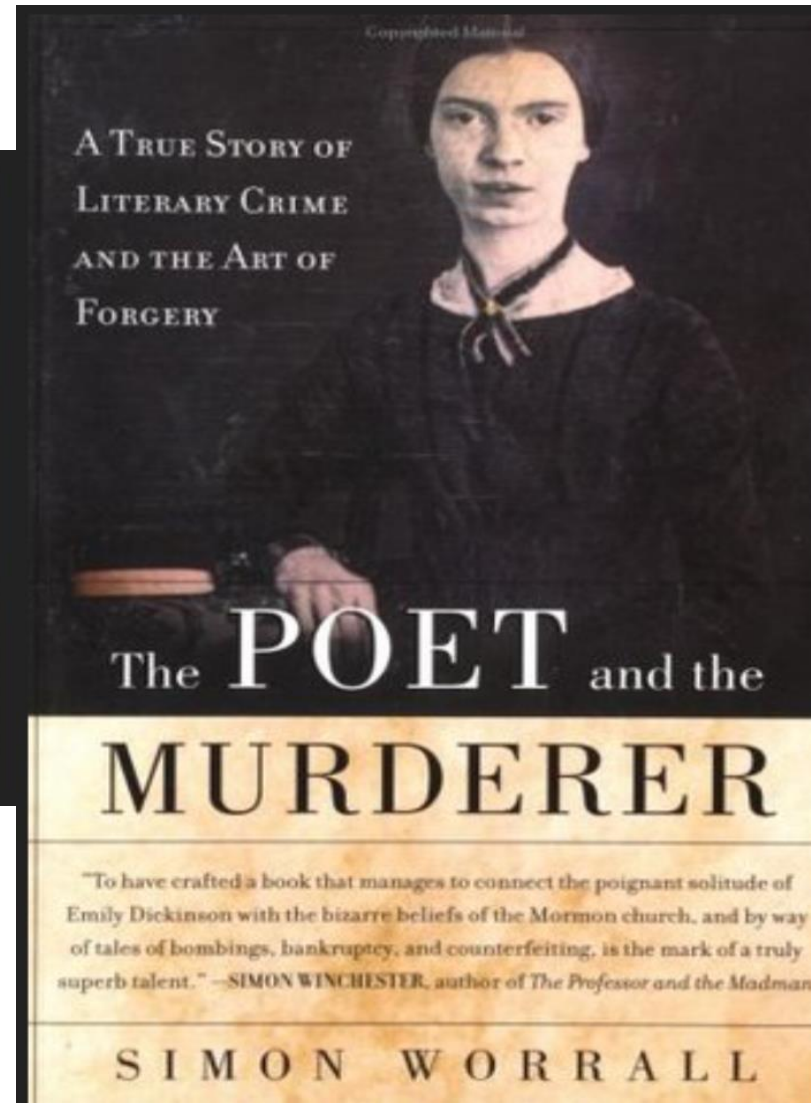
Mark Hoffman (s. 1954): Emily Dickinsonin (1830–1886) runoväärennös

UTAH STATE PRISON

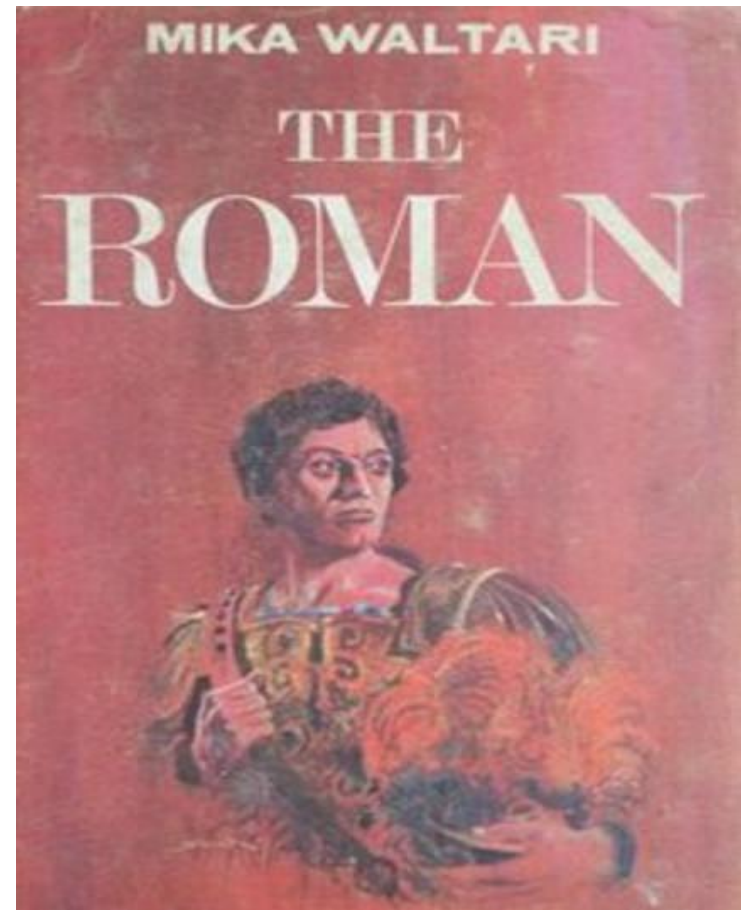
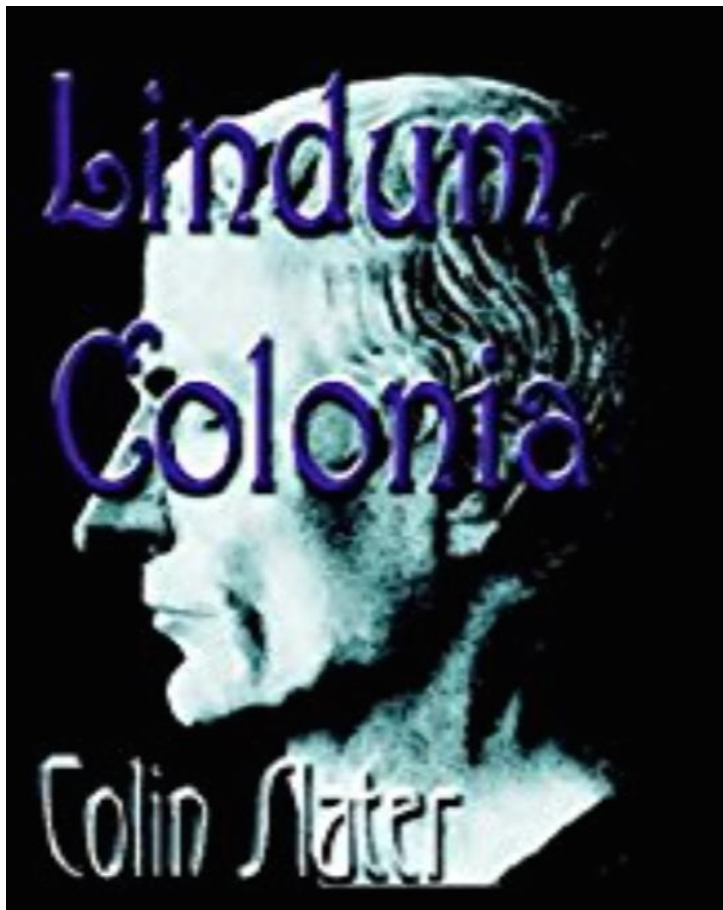
UTAH STATE PRISON

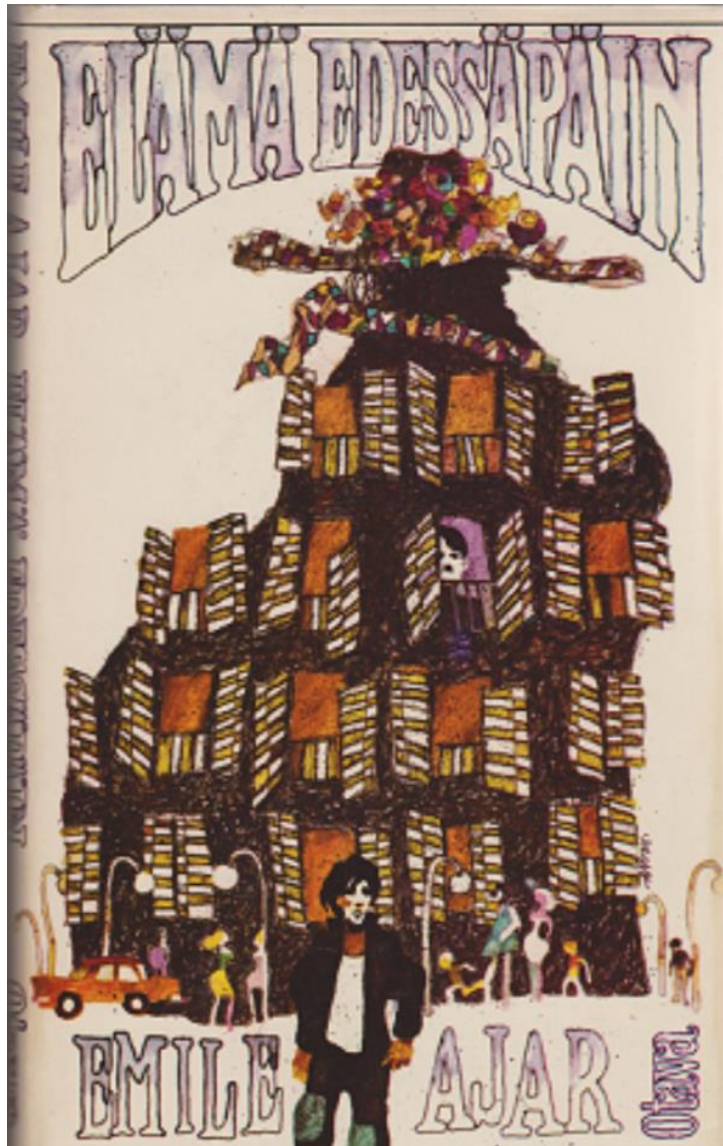
2) Plagiaatti

Waltari: *Ihmiskunnan viholliset* (1964)

Slater: *Lindum Colonia* (2003)

3) Identiteettihuijaukset Romain Gary (1914–1980)

suom. Annikki Suni (1978)

”Émile Ajar on salanimi, joka romaanin ilmestyttyä herätti suorastaan raivokasta uteliaisuutta. Sittemmin salaisuus paljastui: Émile Ajarin oikea nimi on Paul Pavlowitch. Paul Pavlowitch on syntyään montenegrolainen, monia värikkäitä vaiheita elämässään kokenut mies, ja yllättävää myös – Romain Garyn sisaren poika.”

Miksi kirjallinen väärentäjä väärentää?

Psykologiset syyt

- raha
- maine ja kunnia
- mielenterveysongelmat
- jännityksen hakeminen
- myötätunnon ja säälin tarve.

Ideologiset syyt

- kansallisen ideologian rakentaminen
- kasvatukselliset päämäärät
- poliittiset päämäärät.

Kirjallisuuskritiittiset syyt

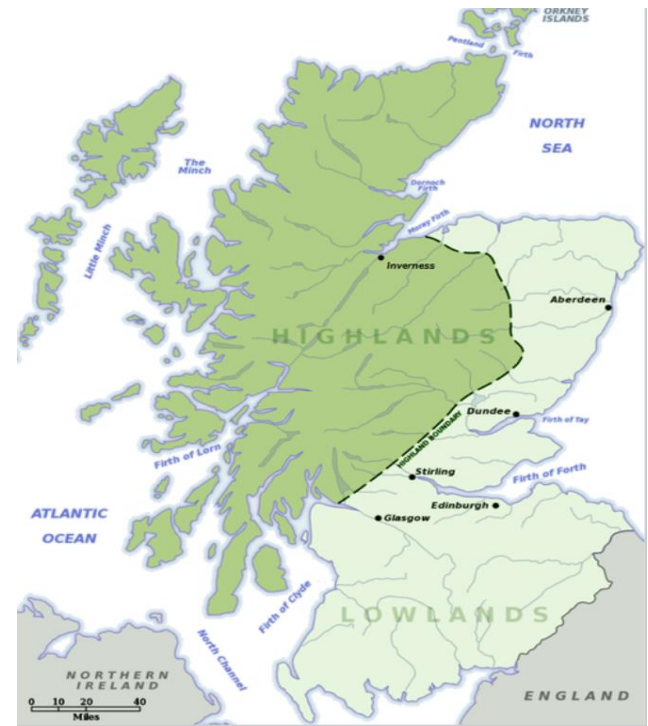
- halu osoittaa esim. lukijoiden tai kriitikoiden huono maku.

Ideologiset syyt

James Macpherson
(1736– 1796): *Ossianin laulut* (1760–1765)

Sankarirunoja, joiden väitti olevan käännöns gaelinkielisestä suullisesta traditiosta Skotlannin ylämailta.

Vaikutus Lönnsrotiin, tsekkiläisiin Václav Hankaan ja Josef Lindaan ja Goetheen (*Nuoren Wertherin kärsimykset*)

Ylämaat (Highlands) ja Alamaat (Lowlands) Skotlannin kartalla.

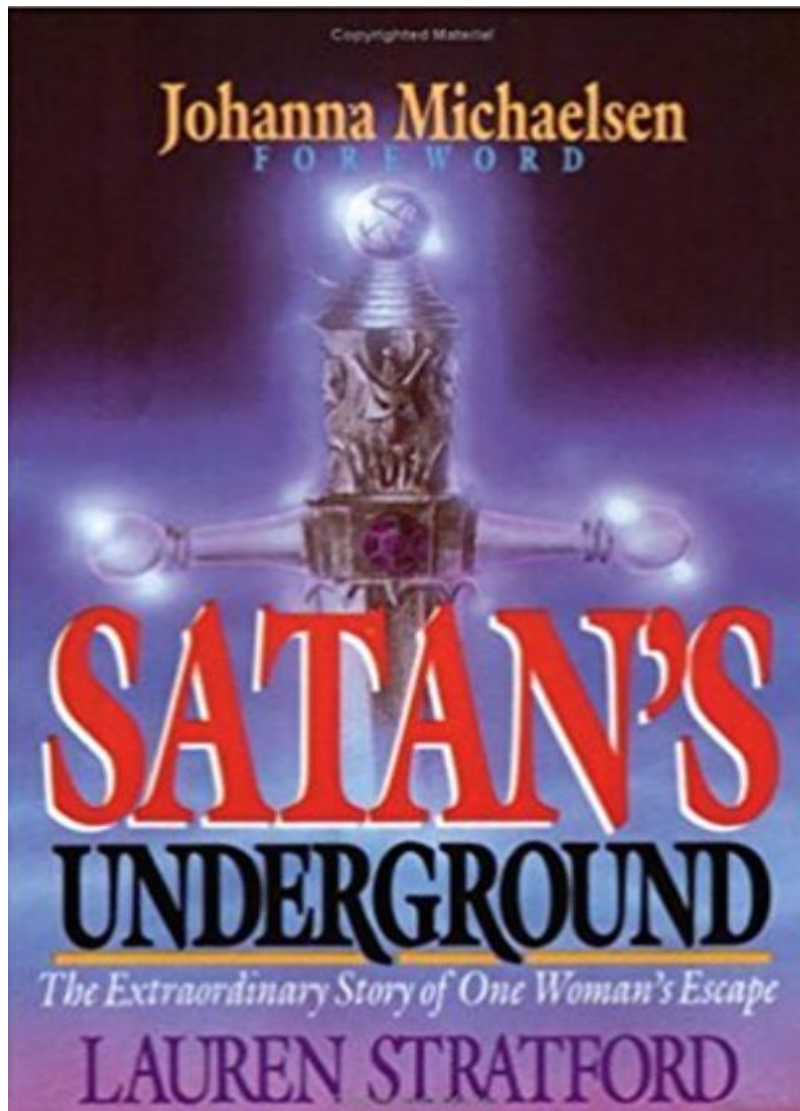

Psykologisia syitä / Benjamin Wilkomirski (s. 1941)

- *Bruchstücke – aus einer Kindheit* (1995)
- Oik. Bruno Dösseker (aik. Bruno Grosjean)

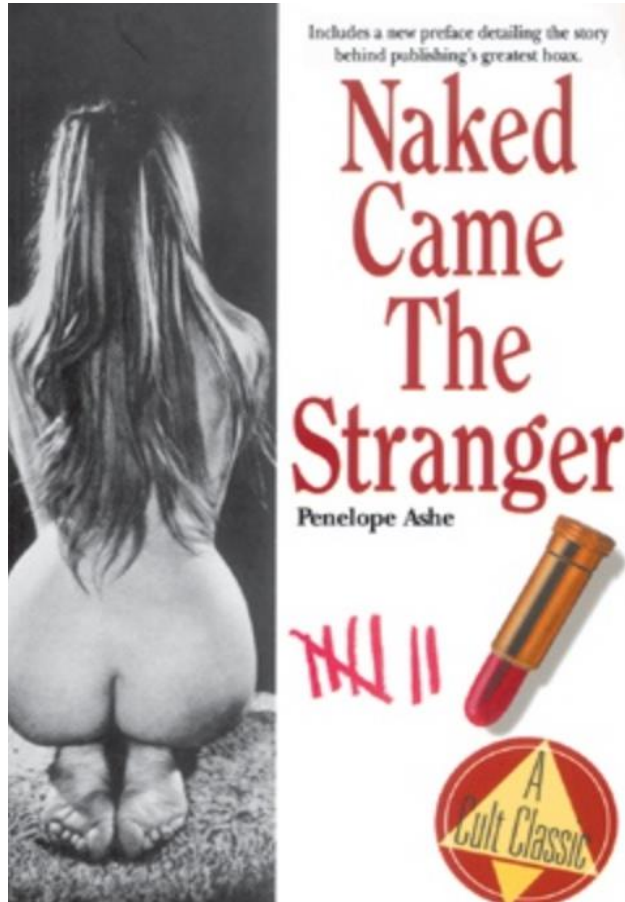
Psykologisia syitä / Laurel Rose Willson Willson (1941–2002)

- Laurel Rose Willson
alias Lauren Stradford
alias Laura Grabowski

Kirjallisuuskriittiset syyt mm. Pentti Haanpää (1905–1955) tekijänimi "Penelope Ashe"

Mauri Sariolasta Sariola-Sarkolaan ja Lyijyseen

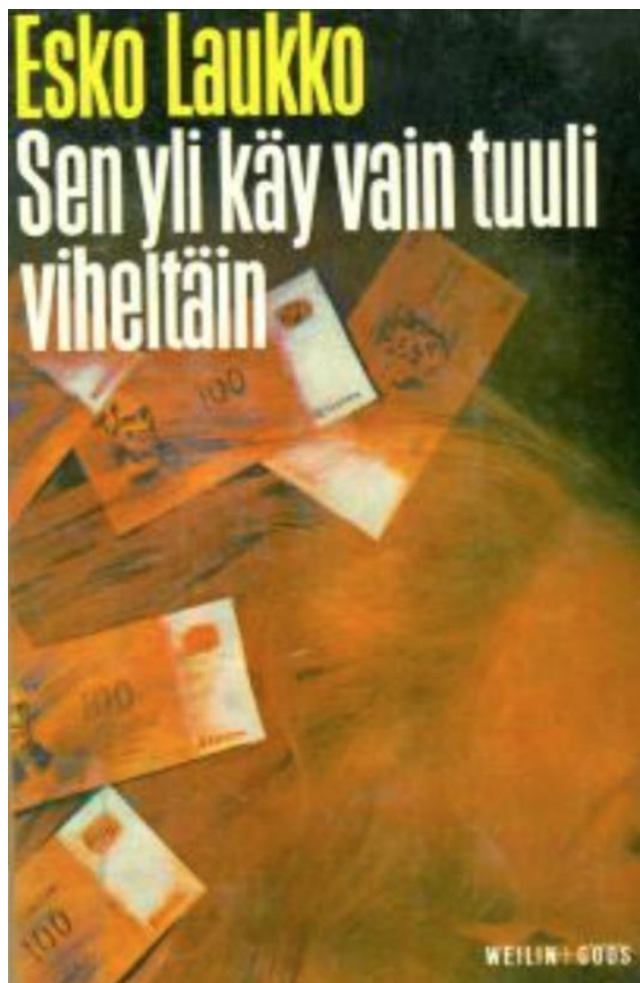

Mauri Sariola (1924–
1985)

Plagiaatti

Esko Laukko (oik. Mauri Sariola), 1969

Bill S. Ballinger, 1955

Väärennökset ketjuuntuvat

Stockholms
universitet

- Tuula Sariola (s. 1941)
- Yhteistyö Ritva Sarkolan kanssa ja avustuspetos
- Nokialainen omakustannekirjailija Reijo Lyijynen

Mitä tulee muistaa?

- Sama teksti eri aikoina voi olla väärennös tai ei.
- Ensin tutkittava, sittenkään ei hutkittava.
- Kirjallisilla väärennöksillä voi olla kirjallisuutta ja kulttuuria uudistava voima.
- Tekijänoikeuslait eivät aina vastaa nykyisiä taiteen luomisen tapoja.

Lisätietoja esityksestä ja lähteistä:

outi.oja@finska.su.se